

Sprawozdanie z konferencji „Założenia Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 -2013”

Katowice, 28 czerwiec 2004

W poniedziałek 28 czerwca 2004 r. Wicepremier Jerzy Hausner przedstawił w Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach główne założenia projektu Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 - 2013, przyjęte w kwietniu br. przez rząd.

W konferencji udział wzięli również Pan **Jerzy Swatoń** - Minister Środowiska, Pani **Irena Herbst** - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki i Pracy, Pan **Maciej Klimczak** – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury oraz Wojewoda Śląski **Lechosław Jarzębski**, a także przedstawiciele samorządów oraz parlamentarzyści z regionu.

Program konferencji obejmował następujące prezentacje dotyczące:

- Założeń Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013, które zostały przedstawione przez Pana Jerzego Hausnera
- Wyzwań ochrony środowiska w NPR 2007-2013 zaprezentowane przez Pana Jerzego Swatonia – Ministra Środowiska
- Strategii rozwoju kultury, którą zaprezentował Pan Maciej Klimczak – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury
- Aktualizacji strategii rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2015 i założeń programu rozwoju regionalnego na lata 2007-2013. Prezentację tą wygłosił Pan Michał Czarski – Marszałek Województwa Śląskiego.

Podczas konferencji Wicepremier Hausner podkreślił, że prace nad programem na który zostanie przeznaczony, w latach 2007-2013 ponad 50 mld Euro, rozpoczęto już w tym roku, "aby być gotowym na czas i to być gotowym mądrze". Jak zapowiedział, zarówno wstępny, jak i pełny projekt NPR będą poddane debacie publicznej, a Konferencja w Urzędzie

Marszałkowskim Województwa Śląskiego była jedną z kolejnych konsultacji społeczno-gospodarczych w sprawie NPR. Podobne konsultacje miały miejsce w każdym z 16 województw.

„Pracujemy obecnie nad Planem, abyśmy byli bardzo dobrze przygotowani do jego realizacji. Jest ważne, aby została zachowana ciągłość działań w tak ważnych dla kraju sprawach. W tych latach musimy jak najlepiej zagospodarować środki, które można otrzymać z budżetu Unii Europejskiej. Chodzi także o zapobieżenie w przyszłości wielu negatywnym zjawiskom, jakie są związane z rozwojem gospodarczym” – tak wyjaśniał Wicepremier Jerzy Hausner znaczenie prac nad dokumentem „Narodowy Plan Rozwoju”.

NPR będzie dokumentem wyznaczającym nie tylko rozwój społeczno-gospodarczy oraz sposób wykorzystania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, lecz odnosić się on będzie także do innych działań rozwojowych, które leżą poza sferą zainteresowania polityki spójności Unii Europejskiej. NPR na lata 2007-2013 będzie trzecim nowoczesnym dokumentem programującym rozwój w Polsce. Pierwszym był Wstępny Narodowy Plan Rozwoju na lata 2000-2003, a kolejnym – Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006.

„Tworzeniu planu na następny okres towarzyszy filozofia inna od tej, którą posłużono się przy tworzeniu obecnego NPR (...). Punktem wyjścia nowego planu ma być (...) koncepcja modernizacji polskiej gospodarki, której pochodną będą konkretne działania i pieniądze” - tłumaczył Min. Hausner. NPR na lata 2007-2013 ma szerszy charakter niż obecnie realizowany plan na lata 2004-2006, który obejmował tylko projekty i zadania finansowane ze środków UE. Nowy skupi się na wszystkich projektach, bez względu na źródła ich finansowania, istotnych z punktu widzenia rozwoju polskiej gospodarki.

Niezwykle ważna - mówił Wicepremier- jest ciągłość prac nad NPR, bez względu na to, jaki rząd będzie przy władzy. "Jeden rząd będzie przygotowywał plan, drugi zatwierdzał, inny wdrażał, jeszcze inny oceniał. Bez względu na to, jakie będą to rządy, powinna je łączyć wspólna myśl."

Głównym priorytetem nowego planu ma być utrzymanie i utrwalenie wysokiego tempa wzrostu gospodarczego poprzez naprawę finansów publicznych oraz wykorzystanie możliwości, jakie stwarzają fundusze strukturalne UE. Ponadto ułatwione ma być pozyskiwanie kapitału dla małych i średnich firm, promowanie przedsiębiorczości, rozwijanie gospodarki opartej na polskich badaniach naukowych, stworzenie możliwości udziału środków prywatnych w projektach publicznych, inwestycje w system edukacji oraz wspieranie rozwoju rynku pracy.

Drugim podstawowym celem NPR ma być rozwój regionów poprzez wykorzystanie ich indywidualnego charakteru i potencjału. Ma się to odbyć poprzez specjalizację gospodarczą regionów, podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców i dostosowanie polityki ochrony środowiska do specyfiki województw.

W związku z tworzeniem nowego NPR rząd przygotowuje obecnie pakiet prognoz (m.in. demograficzną, dotyczącą zagadnień makroekonomii, rynku pracy, budżetu socjalnego, migracji, energetyki), który w całości powinien zostać opublikowany we wrześniu br.. Jak zapowiedział wicepremier, NPR ma być budowany w oparciu o dobre i przemyślane strategie dotyczące poszczególnych dziedzin. "Dziś te strategie są na ogół niespójne i wzajemnie się wykluczające" - mówił wicepremier. Podkreślił, że „samorządy wojewódzkie tworząc programy rozwoju powinny myśleć podobnie - muszą opracować własne prognozy i odcinkowe strategie”.

Po wystąpieniu Wicepremiera Hausnera uczestnicy mieli okazję wysłuchać wystąpienia Pana Jerzego Swatonia - Ministra Środowiska. Prezentacja dotyczyła założeń ochrony środowiska w Narodowym Planie Rozwoju na lata 2007-2013. Jak wspomniał, ochrona środowiska jest jednym z podstawowych założeń towarzyszących planowi rozwoju regionalnego oraz jest istotnym elementem w realizacji programu ochrony środowiska. Program ten ma składać się z trzech zasadniczych priorytetów, których realizacja,

możliwa jest dzięki wykorzystaniu Funduszy Strukturalnych i ma doprowadzić do poprawy stanu wód, powietrza i gleby na obszarze Województwa Śląskiego. Pan Minister wyraził nadzieję, iż remanent dotychczasowych działań w zakresie finansowania ochrony środowiska oraz skuteczność w wykorzystaniu wszystkich dostępnych środków pomocowych zapobiegną zmarnowaniu choćby jednego euro.

Po konferencji prasowej z udziałem Wicepremiera Jerzego Hausnera, Wiceminister Ireny Herbst, Wojewody Lechośtawa Jarzębskiego oraz Marszałka Michała Czarskiego założenia dotyczące strategii rozwoju kultury w NPR przedstawił Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury, Pan Maciej Klimczak. Mówił, że jak wskazuje Samorząd Województwa Śląskiego z roku na rok w budżecie samorządu Województwa zwiększają się środki przeznaczone na kulturę.

W 1999 roku było to 40,4 mln zł, podczas gdy w bieżącym roku budżet zakłada wydatki w wysokości 65,3 mln zł. W latach 2004-2006 duże nadzieje na pozytywne zmiany w wizerunku Śląska wiązane są z realizacją projektów z obszaru kultury w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, a

do najważniejszych inwestycji w dziedzinie kultury może należeć budowa nowej siedziby Muzeum Śląskiego. Jak podkreślał Podsekretarz Stanu Klimczak realizację tego i innych założeń dotyczących kultury będzie możliwa dzięki wykorzystaniu środków unijnych. Istotnym jest również to – jak wspominał Pan Klimczak, że w bazie Partner zarejestrowano wiele projektów dotyczących strategii rozwoju kultury m.in. projekty dotyczące utworzenia śląskiej internetowej Biblioteki Zbiorów Zabytkowych, Śląskiego Centrum Edukacji Regionalnej, Centrum Sztuki Filmowej w Kinie Kosmos, utworzenie Śląskiego Ośrodka Kultury Technicznej i Kultury Przemysłowej w Zabrze, budowy zaplecza administracyjnego Teatru Rozrywki w Chorzowie oraz rewitalizacji Zamku Sułkowskich w Bielsku-Białej.

Podczas swojego wystąpienia Pan Michał Czarski - Marszałek Województwa Śląskiego, podkreślił konieczność aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2015, jako podstawy przygotowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013.

Podczas konferencji Marszałek wyraził opinię, iż „(...) od momentu uchwalenia Strategii Rozwoju upłynęły już 4 lata. W okresie tym zaszło wiele zmian w sytuacji regionu jak i w jego otoczeniu. Z tego też względu aktualizacja strategii wydaje się niezbędna i konieczna. Przeprowadzenie prac związanych z jej aktualizacją pozwoli określić nowe zadania samorządu województwa wobec szans i wyzwań jakie daje przede wszystkim członkostwo Polski w Unii Europejskiej oraz jeszcze silniej włączyć województwo śląskie w proces integracji europejskiej”.

Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego powinna być realizowana w oparciu o szeroki udział społeczny, tak by strategia województwa była dokumentem, z którym będą utożsamiały się środowiska lokalne. W związku z powyższym Zarząd Województwa w trakcie prac nad aktualizacją zamierza włączyć do aktywnego uczestnictwa wszystkie grupy zainteresowane rozwojem regionu, jednocześnie zapewniając, że wszystkie ważne z punktu widzenia rozwoju regionu propozycje i sugestie, dotyczące aktualizowanego dokumentu będą przedmiotem analizy.

W chwili obecnej zakłada się, iż nowelizacja powinna być realizowana w oparciu o następujące założenia:

1. Podstawy Strategii wyrażone tak w wizji jak i w priorytetach rozwoju powinny być kontynuowane w zakresie dotychczas przyjętym przez Samorząd Województwa Śląskiego, jednakże powinny uwzględnić zapisy uchwalonego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (w tym np. zarysowane w nim zagadnienia rozwoju Aglomeracji i obszarów metropolitalnych) oraz zmiany polityki regionalnej realizowanej przez UE i polityki regionalnej państwa. W toku aktualizacji Strategii należy

uwzględnić także zidentyfikowane problemy i szanse oraz założenia rozwoju regionu zawarte w opracowanych w okresie 2000-2004 dokumentach planistycznych przyjętych przez Sejmik Województwa Śląskiego, w tym takie jak: Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2003-2013, Program Łagodzenia w Regionie Śląskim Skutków Restrukturyzacji Zatrudnienia w Górnictwie Węgla Kamiennego.

2. Proponowana aktualizacja powinna mieć głównie charakter porządkujący zapisy Strategii przede wszystkim ze względu na występujące zmiany zachodzące w regionie i w jego otoczeniu.
3. Aktualizacja zapisów Strategii powinna zostać przeprowadzona głównie na poziomie celów strategicznych oraz kierunków działań, tak by Strategia maksymalizowała możliwości wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na politykę regionalną państwa i Unii Europejskiej.
4. Zmiany w strategii rozwoju powinny zostać dokonane w oparciu o szeroki udział społeczny. Oznacza to, że wszystkie propozycje zmian konkretnych zapisów na poziomie celów strategicznych, a także kierunków działań powinny być konsultowane ze wszystkimi zainteresowanymi grupami społecznymi. Dotyczy to zwłaszcza obszarów, na których występują istotne z punktu widzenia rozwoju regionu problemy społeczne i gospodarcze.

Marszałek Województwa zwrócił uwagę na fakt, iż „Konsultacje nad założeniami Planu są dla nas bardzo ważne. Jest to dla nas wskazówka, jak tworzyć regionalny program operacyjny rozwoju regionalnego. Rząd będzie wspierał finansowo nasze inwestycje, które chcemy zrealizować w tym okresie”. Program ma być spójny z założeniami polityki regionalnej UE oraz Narodowym Planem Rozwoju – dodał Marszałek.

Obecnie Samorząd Województwa wskazuje, że w latach 2007- 2013 do najważniejszych inwestycji mogą należeć m.in. Drogowa Trasa Średnicowa Katowice na odcinku Katowice - Dąbrowa Górnicza, budowa centrum

logistycznego w Sławkowie, nowej siedziby Muzeum Śląskiego oraz rozbudowanie lotniska Katowice - Pyrzowice.

Dostrzegając specyfikę Województwa Śląskiego oraz zachodzące trendy społeczno-gospodarcze można wskazać zagadnienia wokół których koncentrowałby się Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013. Są to:

1. ***Rozwój infrastruktury mający na celu podniesienie konkurencyjności regionu,***
2. ***Rozwój zasobów ludzkich,***
3. ***Promocja i rozwój innowacyjności,***
4. ***Rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw,***
5. ***Rozwój terenów wiejskich,***
6. ***Kształtowanie obszarów metropolitalnych i rozwój aglomeracji,***
7. ***Rozwój terenów przygranicznych.***

Również specyfika Województwa Śląskiego, w obecnym okresie programowania 2004 – 2006 powoduje, że wpisanie się w jeden schemat określony dla wszystkich regionów w ramach jednego programu operacyjnego jest trudne. Należy zatem podkreślić, iż Województwo Śląskie podobnie jak pozostałe regiony Polski potrzebuje samodzielnego programu operacyjnego, zawierającego działania pozwalające na wykorzystanie istniejącego potencjału regionu.

Przygotowanie powyższego programu wymaga nie tylko gotowości regionu, ale również wiąże się z dokonaniem reformy instytucjonalno – prawnej, np. przygotowaniem ustawy o polityce regionalnej i rozwoju regionów oraz dostosowaniem następujących ustaw: ustawy o finansach publicznych, ustawy o dochodach j.s.t, o zamówieniach publicznych, o podziale kompetencji między administracją, rządową i samorządową i wewnątrz między poszczególnymi szczeblami samorządu terytorialnego, o partnerstwie publiczno- prywatnym, ustawy o terenowej administracji rządowej.

Podczas spotkania członków rządu z samorządowcami określono również główne przeszkody, które utrudniają gminom dostęp do środków pomocowych. Wśród głównych problemów samorządowcy wymieniają najczęściej obawę o wygenerowanie w gminach wkładu własnego potrzebnego przy ubieganiu się o unijne pieniądze. Inną bolączką, na którą zwrócono uwagę, jest brak wykwalifikowanych kadr potrzebnych do tworzenia niezmiernie obszernej, lecz niezbędnej dokumentacji towarzyszącej poszczególnym wnioskom i projektom.

W przedstawionych podczas konferencji propozycjach dotyczących prowadzenia prac nad aktualizacją Strategii w kierunku kreowania rozwoju regionów, przy jednoczesnym maksymalnym wykorzystaniu dostępnych środków finansowych w okresie 2007-2013, przypomina się o prowadzeniu intensywnych konsultacji pomiędzy wszystkimi regionami Polski w celu lepszego poznania propozycji polityki regionalnej. W oparciu o przedstawione na konferencji założenia NPR możliwe będzie lepsze sformułowanie długookresowej polityki rozwoju naszego regionu i kraju.

Stworzenie korzystnych warunków do wprowadzenia w Polsce 16 wojewódzkich programów operacyjnych rozwoju regionalnego w pierwszej kolejności zależy od sprawnego wykorzystania środków ZPORR w pierwszych latach realizacji NPR 2004-2006, na które przypadnie czas negocjacji z KE w tej sprawie. W następnej kolejności konieczne jest podjęcie pewnych strategicznych decyzji przez Rząd RP dla przyszłego okresu planowania 2007-2013.